

Demensscreening av personer over 65 år

Omtalt av Johan Siqveland, Therese K. Dalsbø og Marita S. Fønhus, Kunnskapssenteret i Folkehelseinstituttet

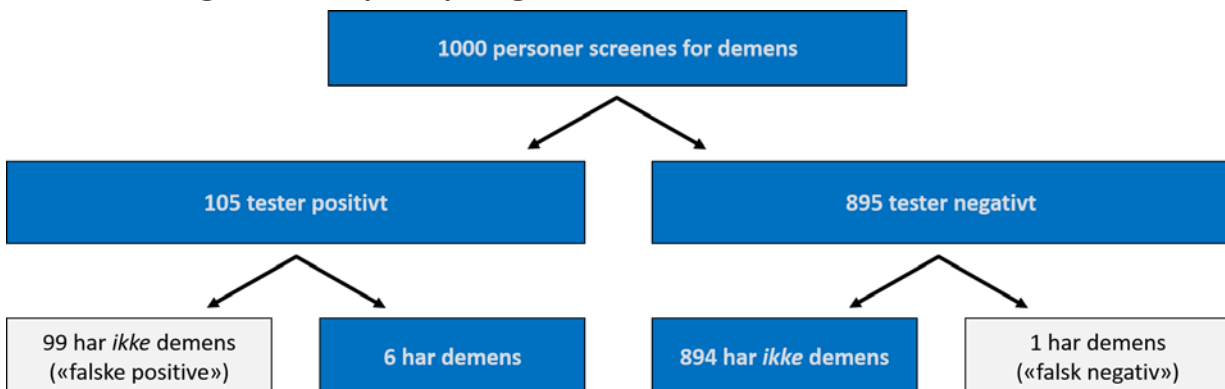
Mini Mental Status Evaluering (MMSE) er en screeningtest for å kartlegge kognitiv funksjon og brukes ofte til å fange opp personer som kan ha demens. Screening med MMSE hos personer over 65 år, fanger opp de som faktisk har demens med 85 prosent treffsikkerhet (sensitivitet). MMSE-screening utelukker, med 90 prosent treffsikkerhet, de som ikke har demens (spesifisitet). Resultatene viser også at rundt 10 prosent av alle som screenes får et positivt testresultat uten å ha demens (falske positive). Det viser en Cochrane-oversikt.

HVA SIER FORSKNINGEN?

I systematiske oversikter samles og oppsummeres tilgjengelig forskning. I denne systematiske oversikten har forfatterne samlet og vurdert forskning om treffsikkerheten til screeningstesten Mini Mental Status Evaluering (MMSE) for å fange opp personer som kan ha demens. Skåringen går fra null til 30, der 25 til 30 poeng indikerer normal kognitiv funksjon. Skårer personen 24 poeng eller lavere, indikerer det behov for videre utredning av kognitiv funksjon.

Resultater ved MMSE grenseverdi på 24 poeng

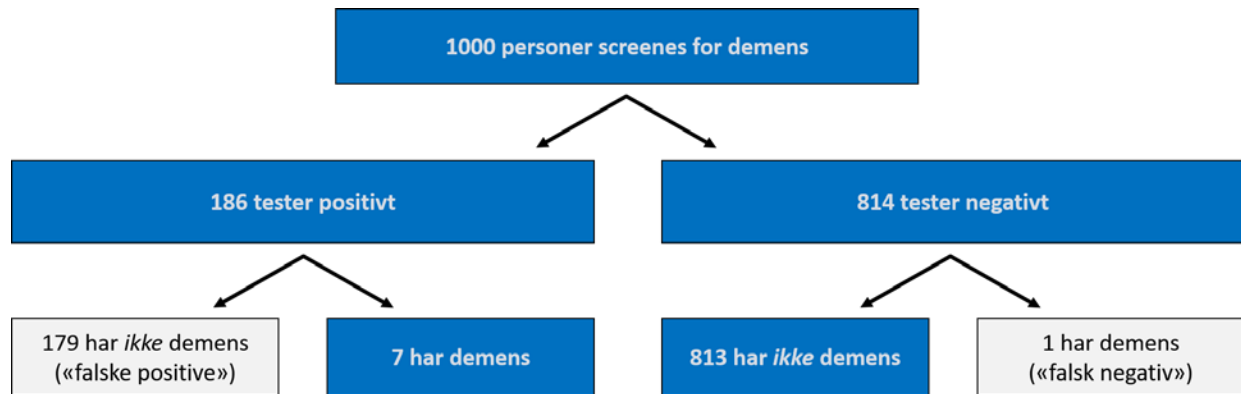

Per 1000 personer over 65 år screenet med MMSE grenseverdi på 24 poeng:

- tester 6 av 7 personer med demens *positivt* (85 % sensitivitet)
- tester 894 av 993 personer som *ikke* har demens *negativt* (90 % spesifisitet)
- tester 105 personer *positivt* hvorav 99 personer faktisk *ikke* har demens (falske positive)
- tester 894 personer *negativt* hvorav 1 faktisk har demens (falsk negativ)

Tilliten til resultatet er stor ⊕⊕⊕⊕

Resultater ved MMSE grenseverdi på 25 poeng

Per 1000 personer over 65 år screenet med MMSE grenseverdi på 25 poeng:

- tester 7 av 8 personer med demens *positivt* (87 % sensitivitet)
- tester 814 av 992 personer som *ikke* har demens *negativt* (82 % spesifisitet)
- tester 186 personer *positivt* hvorav 179 personer faktisk *ikke* har demens (falske positive)
- tester 814 personer negativt hvorav 1 faktisk har demens (falsk negativ)

Tilliten til resultatet er stor ⊕⊕⊕⊕

Tilliten til resultatet angir hvor sannsynlig det er at forskningsresultatet ligger nær den sanne effekt. Jo større tillit, desto sikrere kan vi være på at resultatet ligger nær den sanne effekt.

BAKGRUNN

Det finnes over 70 000 personer med demens i Norge, og det forventes en økning de neste årene. I vestlige land har mellom 2,2 og 8,4 prosent av alle over 65 år demens, og risikoen for demens øker betydelig etter fylte 80 år. Det første symptomet på demens er nedsatt hukommelse, men tilstanden kan også føre til andre endringer i kognitiv funksjonsevne som redusert evne til å tenke, kommunisere og orientere seg. Personer som har demens opplever forverring over tid.

MMSE

Bruken av MMSE er utbredt. Den brukes som en del av diagnostiseringen av demens i klinisk praksis, som kartlegging av kognitiv funksjon og i forskning. Den er tilgjengelig på nettsidene til Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse. Formålet er å gi en oversikt over kognitive funksjon. Selve testen består av 11 deloppgaver og tar fem til ti minutter å gjennomføre. Skåringene kan være fra null til 30. Fordi det er en øvingseffekt for enkelte oppgaver foreligger det flere parallellutgaver av deloppgavene *hoderegning* og *utsatt gjenkalling*.

Personlighet, atferd, sosiokulturell bakgrunn, alder, utdanning, hvordan man behersker dagliglivet og andre faktorer kan påvirke hvordan testdeltageren skårer på

testen. Selv om testen gir en tallfestet poengskår må det gjøres en faglig vurdering og tolkning av skåren for å vurdere betydningen av resultatet.

HVA ER DENNE INFORMASJONEN BASERT PÅ?

Forfatterne av Cochrane-oversikten gjorde systematiske søk i aktuelle forskningsdatabaser i mai 2014, og fant 34 studier med til sammen 13791 personer over 65 år. Vi har omtalt resultater fra hjemmeboende personer over 65 år (15 studier). Studiene var fra ulike steder verden og var innrettet for å fange opp personer med alle former for demens. Åtte studier inkluderte personer med mulig Alzheimer's. Referansetestene var basert på kriteriene for demens i henhold til *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)*, eller *International Classification of Disease (ICD)*. I mange av studiene var det uklart hvem som utførte testingen. Der testens utfører var oppgitt, var de aller fleste sykepleiere, men i noen studier var det allmennleger eller psykologer.

KILDE

Creavin ST et al. Mini-Mental State Examination (MMSE) for the detection of dementia in clinically unevaluated people aged 65 and over in community and primary care populations. Cochrane Database of Systematic Reviews 2016, Issue 1. Art. No.: CD011145.